

ÄLYPUHELIN

-KÄSITTEITÄ KÄYTTÄJÄLLE

Android

SISÄLLYSLUETTELO

PUHELIN	2
Pyyhkäisyt	2
Painikkeet	2
Koon muuttaminen kaksoisnapauttamalla	3
Koon muuttaminen nipistämällä ja levittämällä	3
Kierto	3
Käyttöliittymä	3
KÄYTTÖÄ HELPOTTAVAT OMINAISUUDET	4
Näytön säätö	4
Puhu puhelimelle	4
KAMERA	5
Kuvan ottaminen	5
Videon kuvaaminen	5
KÄYTTÄJÄTILI	6
Sovellustilit	6
Käyttäjätunnus ja salasana	6
Sähköpostit	6
LAITTEEN SUOJAAMINEN	7
Suojaustila	7
Paikanna puhelin	7
Näytön lukitus	7
Lukitusnäytön asetukset	7
TIETOSUOJA	7
Sijainti	8
Näytä salasanat	8
Salaus ja kirjautumistiedot	8
Sovellukset, joilla käyttöluva	8
Vanhojen tietojen palautus	8
Puhelin tehdasasetuksiin	8
SOVELLUKSET	9
Sovelluksen lisääminen	9
Hyödyllisiä sovelluksia	9
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	10

PUHELIN

Tutustu käyttöohjeeseen

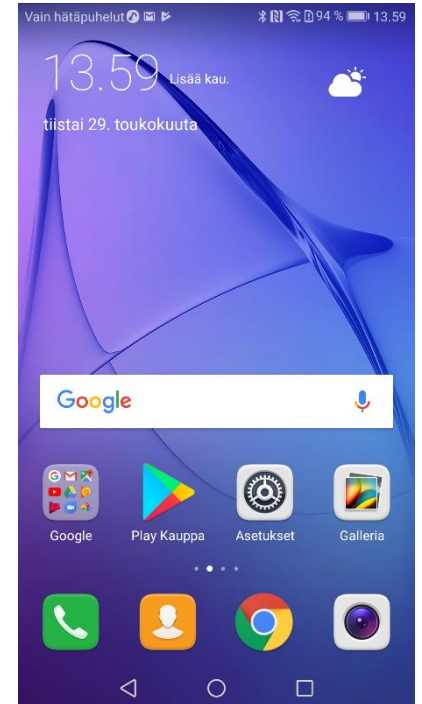
Jokaisen puhelimen mukana toimitetaan käyttöohje suomeksi. Lue siitä kohtia ensin silmäillen ja sitten yksi kerrallaan kokeillen.

Pyyhkäisy

Vaakasuunnassa

Sormella tai joskus useammalla sormella ohjaat puhelinta.

Kännykän ruudulla on useita näkymiä. Niitä voit selailla pyyhkäisemällä sormella ruudulla vasemmalta oikealle tai oikealta vasemmalle. Näkymien osoittimina toimivat pienet pallot, joista aina yksi on muita kirkaampi osoittaen juuri näkyvää.

Pystysuunnassa

Kun ruudun sisältö ei mahdu pystysuunnassa näkyviin voit sormella ruutua pyyhkien vierittää näkymää.

Vetäminen

Kosketa haluamaasi kohdetta pitkään. Vedä sormeasi näytöllä nostamatta sitä irti näytöstä. Kun sormesi on oikeassa kohdassa, nosta se näytöltä. Voit esimerkiksi siirtää sovelluksia aloitusnäytöllä vetämällä niitä.

Pitkään koskettaminen

Kosketa näytöllä olevaa kohdetta pitkään. Kun kohde reagoi, nosta sormi näytöltä. Tämän jälkeen ruudulla lukee usein lisäohjeita mitä voit tehdä.

Valitseminen napauttamalla

Voit valita tai käynnistää kohteen koskettamalla sitä.

Kirjoittaminen napauttamalla

Voit aloittaa kirjoittamisen koskettamalla kohtaa, johon haluat kirjoittaa. Näytön alaosaan avautuu näppäimistö.

.

Painikkeet

Kolmio

Takaisin edelliseen näkymään

Ympyrä

Kotinäppäin

Neliö

Avoimna olevat sovellukset. Voit sulkea sovelluksia pois joko pyyhkäisemällä tai sovelluksen kulmassa olevalla rastilla. Roskakori tai sulje kaikki –painike sammuttaa kaikki avatut sovellukset kerralla.

Koon muuttaminen kaksoisnapauttamalla

Voit lähentää näkymää (zoomata sisään) kaksoisnapauttamalla sivua, esim. verkkosivua tai karttaa. Loitonna näkymä (zoomaa ulos) kaksoisnapauttamalla uudelleen.

Koon muuttaminen nipistämällä ja levittämällä

Joissain sovelluksissa voit laittaa vähintään kaksi sormea näytölle ja muuttaa sen kokoa liikuttamalla sormia. Pienennä kohteita nipistämällä sormesi yhteen. Suurena kohteita levittämällä sormesi.

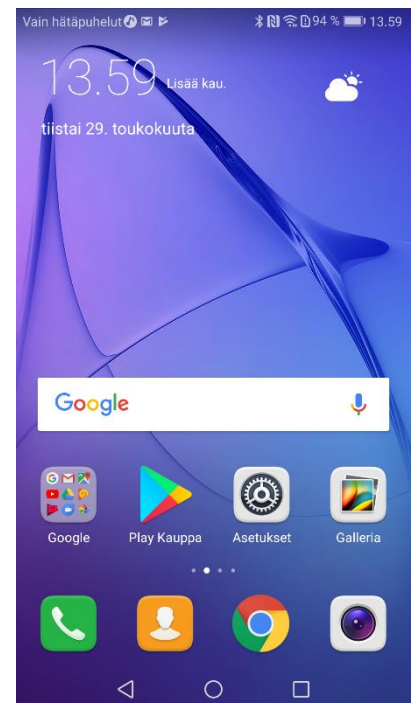
Kierto

Useimmat näytöt kääntyvät automaattisesti, kun kierrät laitettasi. Jos haluat ottaa kierron käyttöön tai poistaa sen käytöstä, pyyhkäise kahdella sormella näytön yläreunasta alaspäin ja valitse Automaattinen kääntö.

Kiertää voi joissakin malleissa myös kahdella sormella kääntäen. Tämä on tarpeen esimerkiksi karttasovelluksissa, kun haluat kartan oikeaan asentoon.

Käyttöliittymä

Nykypuhelin perustuu internet-yhteyksiin ja internet palveluihin. Käyttöliittymän vakio-osat ovat kello, hakukenttä, Google palvelut, kauppa, puhelimen asetukset ja galleria. Perustoimintoina kaikissa puhelimissa on puhelin, yhteystiedot, selain ja kamera. Valtaosaa kuvakkeita voit itse järjestellä, painamalla kuvakkeen päältä pitkään ja vetämällä sormella haluamaasi paikkaan tai näkymään. Kuvakkeet kannattaakin järjestää oman käytön kannalta ja poistaa turhat.

KÄYTTÖÄ HELPOTTAVAT OMINAISUUDET

Puhelimista löytyy koko joukko erilaisia helppokäyttöisyyteen tähtääviä avusteita. Nämä vaihtelevat puhelinmalleittain. Kaikissa puhelimissa voit ainakin säätää näytön asetuksia. Näitä ovat suuremmat kirjaimet, kirkkauden säätö, värilämpötilan säätö.

Valmistajakohtaisesti tarjotaan erilaisia näyttötiloja (esimerkiksi yksinkertaistettu, suuret kuvakkeet,...) tai avusteita kuten yhden käden käyttöliittymä, puheohjaus tai liikeohjaus.

Näytön säätö

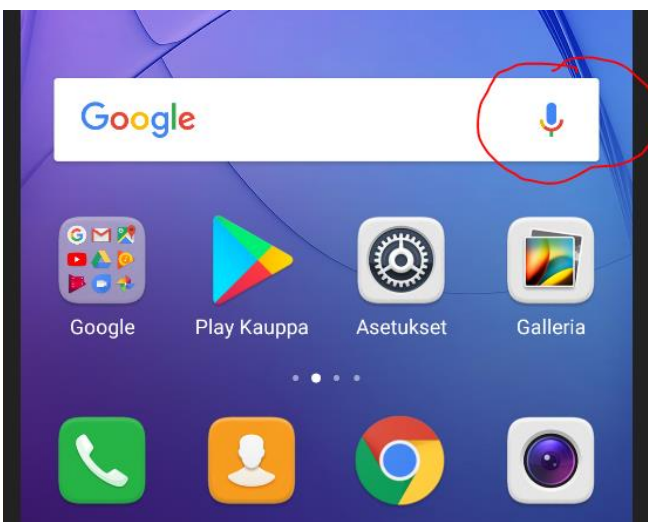
Asetukset / Näyttö

Helpoin asetus on kirjainkoon muuttaminen isommaksi.

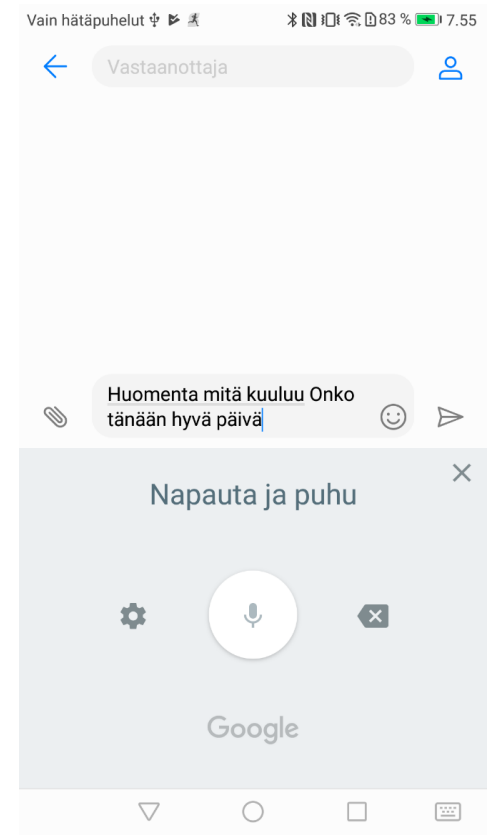
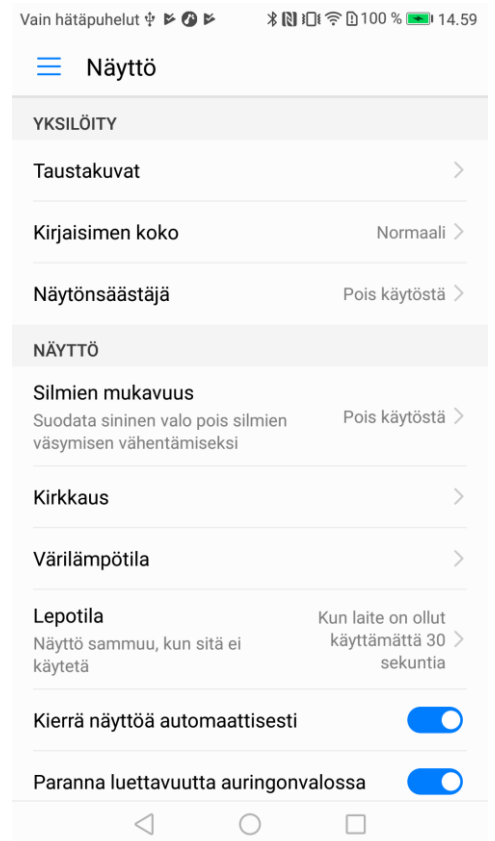
Puhu puhelimelle

Laitteiden puheohjausta ei ole saatavilla suomenkielelle, mutta englannintaitoiset oppivat nopeasti komentokielen. Puheohjaus löytyy esimerkiksi Asetukset / Älykäs avustus / Puheohjaus

Elämää helpottaa mukavasti myös näppäimistön puhetoiminnon kautta. Missä tahansa kirjoitustilassa (kun näppäimistö näkyy) löytyy myös mikrofonin kuvake. Pidä painiketta pitkään pohjassa kunnes puhetila avautuu. Sanele tämän jälkeen selkeästi viestisi.

Googlen hakukentän puheohjaus

KAMERA

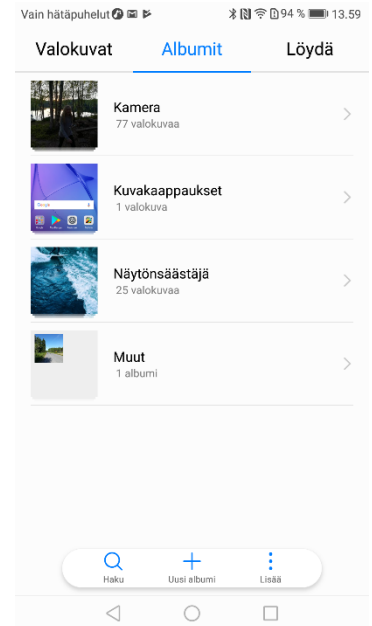
Laitteessasi on kaksi kameraa. Puhelimen takapuolen kamera on yleensä parempi ja tarkoitettu normikuvien ottoon. Etupuolen kamera vastaavasti on tarkoitettu lähinnä oman naaman kuvaamiseen. Kameran vaihto tapahtuu avoinna olevasta kamerasovelluksesta.

Kamerasovelluksen symboli vaihtelee, mutta yleisimmin siinä on yritetty kuvata kameran linssiä tai objektiiviä. Kamerasovellus löytyy aloitusnäytön vakiosovelluksista.

Kuvaaminen syö puhelimen akkua nopeasti. Näytössä on kuvaamisen aikana suuri kirkkaus ja tarkentaminen sekä mahdollinen salaman käyttö lisäävät virrankulutusta.

Kuvat tallentuvat puhelimen Galleriaan. Tietokoneella kuvia siirrettäessä etsi kansio nimeltä DCIM ja sieltä Camera.

Kuvan ottaminen

1. Mene niin lähelle kohdetta kuin mahdollista
2. Käynnistä kamerasovellus ja tarkista että kuvauskohde mahtuu näytölle.
3. Sommittele kuva
4. Ota kuva painamalla kamerakuvaketta.

Salama on kohteen valaisua varten. Automaattiasetuksella puhelin itse päättää tarvitaanko salamaa vai ei. Voit salamapainikkeesta pakottaa salaman aina välähtämään tai että se ei ollenkaan välähdä. Videokuvauksessa salamaa voidaan käyttää kuvaamisen apuvalona. Puhelinten salamat ovat heikkotehoisia, joten niiden hyöty jää pieneksi. Puhelimen taskulamppusovellus käyttää salamaa valaisemiseen.

Videon kuvaaminen

1. Käynnistä kamerasovellus
2. Vaihda kuvaustila videoksi
3. Aloita kuvaaminen videokamerapainikkeella.

Painettuasi videokuvaketta laite antaa pienen äänimerkin kuvauksen alkamisen merkiksi ja ruudulla alkaa juosta aika. Samaa nappia

painamalla kuvaaminen pysähtyy ja siitäkin puhelin ilmoittaa äänimerkillä.

KÄYTTÄJÄTILI

Jokaisessa puhelimessa tarvitaan sähköpostitili laitteen käyttöä ja päivittämistä varten. Android-puhelimeissa se on Googlen gmail-osoite ja Applen laitteissa icloud-osoite. Tämä tili on kaksipiippuinen asia. Mikäli käytät omaa henkilökohtaista osoitettasi, saat kaikki palvelut, varmuuskopiot, valokuvat, osoitteistot, sähköpostisi, viestisi, puhelutietosi ym. itsellesi tärkeät henkilökohtaiset tietosi helposti yhteen paikkaan. Huono puoli tässä on, että samalla näihin tietoihisi on pääsy palvelua tarjoavalla yrityksellä esimerkiksi Googlella. Yritys pyrkii kaiken lisäksi vielä liittämään luottokorttisi tiedot tähän tiliin, jotta ostosten tekeminen olisi mahdollista.

Sovellustilit

Erilaisiin nettipalveluihin tarvitaan usein kirjautuminen. Joskus on hyvin turhauttavaa, kun kaikkiin on omat tunnuksensa ja salasansa. Suhtaudu kuitenkin näihin kuten pankkitileihin. Älä luovuta tunnuksia muille. Älä käytä samaa salasanaa useammassa palvelussa.

Käyttäjätunnus ja salasana

Kaikki sosiaalisen median palvelut (facebookit, instagramit, twitterit, ym.) vaativat omat käyttäjätunnuksensa (yleensä sähköposti) ja salasansa. Älä käytä samaa salasanaa eri palveluissa.

Sähköpostit

Jokaisessa puhelimessa on oltava sähköpostitunnus mikäli erilaisia sovelluksia aikoo käyttää. Jos suinkin mahdollista, kannattaa omaa sähköpostitiliä käyttää puhelimessa.

Sähköpostitili on yhdistävä tekijä, jolla tietojasi jaellaan ja yhdistellään. Mieti aina mihin palveluun oman sähköpostiosoitteesi annat. Käytännössä kaikki palvelut lähettävät mainospostia.

LAITTEEN SUOJAAMINEN

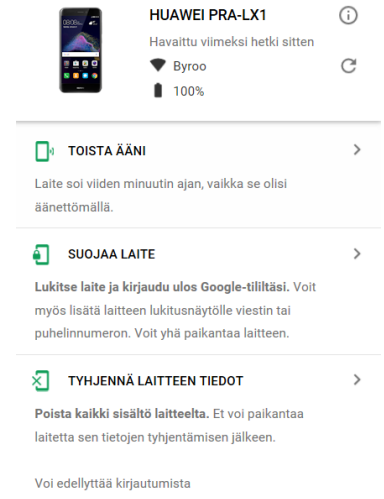
Suojaustila

Google Play Protect

Katsele sovellusten turvallisuustarkistuksen tilaa. Sovelluskaupassa voi olla haitallisia ohjelmia. Suojaustila on tehty estämään epämääräisesti käyttäytyvien ohjelmien toiminta. Lue lisää haitallisilta sovelluksilta suojautumista puhelimesi ohjekirjasta.

Paikanna puhelin

Varmista, että voit löytää laitteesi, jos se katoaa. Puhelimen paikannuksessa keskeisessä roolissa on puhelimeen käyttöönottoaiheessa laitettu sähköpostitili. Voit internetpalvelussa soittaa puhelimeen, lukita laitteen tai vaikka tyhjentää sen.

Näytön lukitus

Lukitse laite PIN-koodilla, kuviolla, sormenjäljellä, iiriksellä, kasvoilla tai salasanalla.

Lukitusnäytön asetukset

Määritä ilmoitusten näyttötapa ja valitse, näytetäänkö lukitusnäytöllä viesti. Lue lisää ilmoitusten hallinnasta ja hätätilannetietojen näkymisestä puhelimesi ohjekirjasta.

TIETOSUOJA

Puhelimen kantaminen on tietosuojamielessä ongelmallista. Laite on kytköksissä matkapuhelinverkkoihin, jolloin sijaintitietosi on aina saatavilla. Vaikka puhelimesi ei olisi puhelinliittymää, sinut paikannetaan GPS-järjestelmän avulla. Erilaiset sovellukset laitteessa lähettävät tietojasi ohjelmistojen valmistajille niiden käyttöluopien puitteissa.

Esimerkiksi otat ystävästasi kuvan. Kuvaushetkellä sekunnintarkasti tallentuu kuvanottoaika muutamien metrien tarkkuudella. Kameran ohjelmistosta riippuen kuvaan pyritään vielä liittämään oheistietoa. Laite itsessään todennäköisesti varmuuskopioi kuvasi internettiin automaattisesti. Kuvaa voidaan analysoida, kasvoja tunnistaa ja eri lähteistä tulevia tietovirtoja yhdistää.

Käyttö lupa tarkoittaa sitä, että annat luvan tutkia tietojasi. Kannattaa miettiä kaksi kertaa, jos esimerkiksi pasianssi-peli haluaa käyttöoikeuden puhelutietoihisi, osoitekirjaasi ja valokuviisi.

Sijainti

Asetukset / Lisäasetukset / Sijainnin käyttöoikeus / Muokkaa laitteen sijaintiasetuksia. Lue lisää sijaintitietojen ottamisesta käyttöön tai poistamisesta käytöstä puhelimesi käyttöohjeesta.

Näytä salasanat

Asetukset / Lisäasetukset / Suojaus / Voit määrittää salasanat näkymään kirjoittaessasi niitä, mikä helpottaa monimutkaisempien ja turvallisempien salasanojen antamista. Silloin tosin vieruskaveri näkee kirjoittamasi salasanat.

Salaus ja kirjautumistiedot

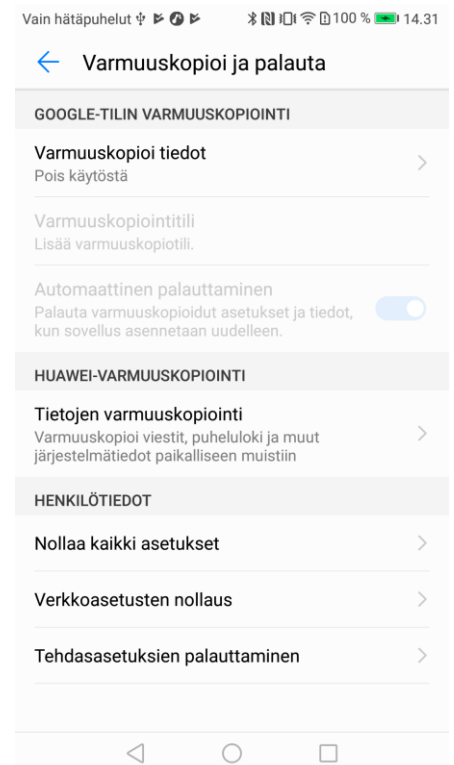
Salaamalla puhelimen sisältö vaikeutetaan puhelimesi tietojen luvaton käyttöä. Jos laitettasi ei ole salattu tai et löydä salausta, lue lisää laitteen tietojen salaamisesta puhelimesi ohjekirjasta.

Sovellukset, joilla käyttöluva

Asetukset / Lisäasetukset / Suojaus / Määritä, mitkä sovellukset saavat käyttää laitteesi sovellusten käyttötietoja. Esimerkiksi saako kartta tai kamera käyttää sijaintitietojasi. Jos kiellät luvan vaikkapa sääpalvelulta, joudut itse kirjoittamaan paikkakunnan mistä säätiedot haluat.

Vanhojen tietojen palautus

Oletusasetuksilla puhelin varmuuskopioi tietosi internettiin. Tämä on käyttäjän kannalta erittäin mukavaa, kun puhelinta vaihtaa. Tällöin kaikki sovellukset, osoitteet ja asetukset voi suoraan siirtää uuteen puhelimeen. Ihmisten nimet, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet on siis paras tuoda pilvipalvelun kautta.

Puhelin tehdasasetuksiin

Asetukset / Lisäasetukset / Varmuuskopioi ja palauta / Tehdasasetusten palauttaminen

Puhelimen kaikki käyttötiedot pyyhitään ja laite palautuu tehdasasetuksiin.

SOVELLUKSET

Sovelluksen lisääminen

Avaa kauppa. Kirjoita hakukenttään mitä etsit. Valitse etsimäsi sormella napsauttamalla. Tarkista käyttöehto ja julkaisijatiedot. Napsauta sormella asenna.

Play-kauppa

Kauppan kautta voit asentaa puhelimeesi erilaisia sovelluksia. Urheiluhulluille on olemassa päiväkirjoja ja erilaista analytiikkaa, paria etsiville löytyy senssipalstaa ja kotikokeille reseptisovelluksia.

Luotettavuus

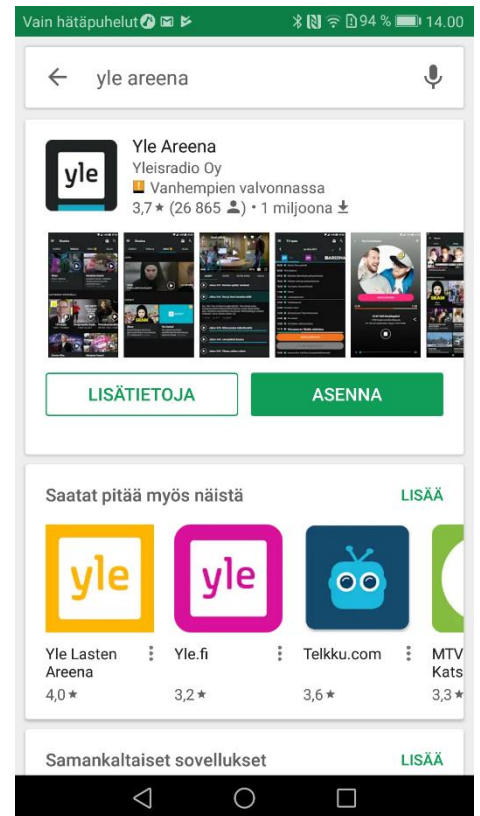
Älä asenna kenen tahansa tekemiä sovelluksia. Luotettavuutta voit arvioida latausmäärien, arviointien ja käyttäjäkommenttien kautta.

Käyttöoikeudet

Jokainen sovellus vaatii käyttöoikeuden puhelimen erilaisiin palveluihin. Mieti aina kannattaako ja ennen kaikkea onko sovelluksen toiminnan kannalta oleellista näitä käyttölupia antaa.

Asennuspaikka

Sovellus asennetaan oletuksena puhelimen muistiin. Mikäli puhelimesi on erillinen muistikortti, voit asentaa sovelluksia myös sille.

Hyödyllisiä sovelluksia

Hyöty

Tekstinkäsittelyä, taulukkolaskentaa, esittämistä, piirtämistä, kieliä, pankkeja, palveluita, Word, Powerpoint, Excel, Duolingo, S-Mobiili, Waltti, Reittiopas,...

Terveys

Urheilua, askelmittareita, kalorikulutusta, päivittäisen liikunnan seuraamista, sykemittareita, ruokapäiväkirjoja, Sports Tracker, Runtastic, Fooddiary.fi,...

Pelit

Puhelimen mukana toimitetaan joitakin pelejä. Kaupasta löytyy ilmaisia, mainoksia näyttäviä pelejä jokaiseen makuun. Pasianssit, Sudokut, Trivia, Urheilupelit, Sanapelit,

Viestintä

Internetpuhelusovellukset, Skype, WhatsApp tai muu viestintään kykenevä sovellus.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Yle digitreenit <https://yle.fi/aihe/oppiminen/digitreenit>

Android ohjeita <https://support.google.com/android>

Applen laitteiden käyttöönotto ja tuki iPhone, iPad ja iPod touch

<https://support.apple.com/fi-fi>

Elisa ohjeet <https://elisa.fi/asiakaspalvelu/aihe/matkapuhelinliittymat/ohje/>

Telia ohjeet <https://www.telia.fi/asiakastuki/laitteet/puhelimet>

DNA ohjeet <https://www.dna.fi/tuki-puhelimet>

Työväen Sivistysliitto TSL

Siltasaarenkatu 18-20 A, 00530 Helsinki
